

VIDENSPORTAL
om udsatte børn og unge

Unge med seksuelt grænseoverskridende adfærd – omfang og risikofaktorer

Hvor stort er omfanget og hvilke risikofaktorer ses i forhold til unge der udvikler seksuelt grænseoverskridende adfærd?

Af Malene Lund , Socialstyrelsen

FORSKNING

Denne artikel beskriver resultaterne fra en svensk-norsk doktorafhandling, som fokuserer på unge med seksuelt grænseoverskridende adfærd. Resultaterne fra afhandlingen bliver suppleret med konklusioner fra to svensk-norske artikler, som også har fokus på omfang og risikofaktorer i forhold til seksuelt grænseoverskridende adfærd hos unge.

Doktorafhandlingen *Adolescent sexual offending. Prevalence, risk and outcome* konkluderer, at der er meget stor divergens mellem hvor mange unge som selv svarer, at de har en seksuelt grænseoverskridende adfærd og hvor mange unge med seksuelt grænseoverskridende adfærd, de sociale myndigheder har viden om. Unge med seksuel grænseoverskridende adfærd defineres som unge, der har overtalt, presset eller tvunget nogen til at masturbere, have samleje, have oralsex eller analsex.

Samtidig peger afhandlingen på en række risikofaktorer, som er særlige for unge med seksuelt grænseoverskridende adfærd. Det gælder oftere for disse unge, end for andre unge, at de:

- er optaget af seksuelle tanker
- er kognitivt forvrængende i forhold til sex
- accepterer myter om voldtægt
- har en omgangskreds, som ser voldelig porno

De to artikler *Sexually coercive behavior in male youth: Population survey of general and specific Risk Factors* og *Sexual coercion experience and sexually coercive behavior: A population study of Swedish and Norwegian male youth* peger endvidere på, at:

- drenge, som selv har været udsat for seksuelle overgreb, er i større risiko for selv at krænke andre
- unge med seksuelt grænseoverskridende adfærd oftere lever sammen med kun en forælder, opfatter deres forældre som mere overbeskyttende og rapporterer om mindre omsorg fra forældrene. Endvidere starter de tidligere med at indtage alkohol, drikker oftere og ryger oftere hash eller tager hårde stoffer.

Målgruppe

Doktorafhandlingen *Adolescent sexual offending. Prevalence, risk and outcome* undersøger seksuelt grænseoverskridende adfærd hos unge i alderen 12-20 år. Undersøgelsen har 3 målgrupper:

- norske og svenske gymnasieelever i alderen 17-20 år. I alt 10.245 gymnasieelever har deltaget i spørgeskemaundersøgelser om seksuel interesse og adfærd, adfærdsproblemer og sundhed
- unge mænd i alderen 12-17 år, som inden for et år er blevet anmeldt til de sociale myndigheder i Sverige på grund af seksuelt grænseoverskridende adfærd (i alt 197 sager blev gennemgået)
- en gruppe unge mænd, i alt 39, som da de var 15 år havde begået seksuelt grænseoverskridende handlinger. Undersøgelsen følger op på, om de

Vil du vide mere?

Læs Kjellgren, C, 2009, *Adolescent sexual offending Prevalence, risk factors and outcome*. Doktorafhandling Lunds universitet. (<http://lup.lub.lu.se/luur/>

[download?func=downloadFile&recordId=14](#)

Kjellgren, C. m.fl., 2010, "Sexually coercive behavior in male youth: Population survey of general and specific risk factors" i: *Archives of Sexual Behavior* 39, s. 1161 – 1169. Kan rekvireres gennem bibliotek.dk (<http://statsbiblioteket.dk/videnskabeligeartikler/index.jsp?query=Sexually+coercive+behavior>

Kjellgren, C. m.fl., 2010, "Sexual Coercion Experience and Sexually Coercive Behavior: A Population Study of Swedish and Norwegian Male Youth" i: *Child Maltreatment, 2010*. Kan rekvireres gennem bibliotek.dk (<http://statsbiblioteket.dk/videnskabeligeartikler/index.jsp?query=Sexual+coercion+experience>

unge 6 år senere har begået nye seksuelt grænseoverskridende handlinger.

Artiklerne *Sexually coercive behavior in male youth: Population survey of general and specific Risk Factors* og *Sexual coercion experience and sexually coercive behavior: A population study of Swedish and Norwegian male youth* bygger på datamateriale fra de spørgeskemaundersøgelser, som afhandlingen også baserer sig på, og har dermed samme målgruppe.

Formål og baggrund

Både afhandlingen og de to artikler har til formål at afdække hyppigheden af seksuelt grænseoverskridende adfærd hos unge, ligesom de alle fokuserer på, om der er specifikke risikofaktorer, som har indvirkning på, om unge udviser grænseoverskridende adfærd.

Baggrund

Undersøgelserne påpeger, at der i flere år har været fokus på de børn, unge og voksne der udsættes for seksuelle overgreb og mindre på dem der krænker, hvorfor der er brug for mere forskning på området.

Resultater

Omfang af seksuelt grænseoverskridende adfærd blandt unge piger og drenge

Afhandlingen *Adolescent sexual offending. Prevalence, risk and outcome* viser, at:

- 5 % af drengene og 1 % af pigerne svarer i undersøgelsen foretaget blandt 17-19-årige norske og svenske gymnasieelever, at de har en seksuel grænseoverskridende adfærd
- Afhandlingens analyse af de sager om sexforbrydelser, som er rapporteret til de svenske sociale myndigheder over en periode på et år viser, at 6 ud af 10.000 unge mænd (0,006 %) har begået seksuelle grænseoverskridende handlinger.

Mørketal

Afhandlingen konkluderer på baggrund af ovenstående, at der er divergens mellem det de unge mænd selv indberetter, og tallene rapporteret af de sociale myndigheder. Samme divergens gør sig gældende, når det kommer til piger. Afhandlingen antager derfor, at der er en stor underrapportering af unge med seksuel grænseoverskridende adfærd til de sociale myndigheder.

Tilbagefald

Forskerne har også studeret tilbagefald i forhold til at begå nye seksuelt grænseoverskridende handlinger. Resultatet her var, at 20 % af de drenge som havde begået seksuelt grænseoverskridende handlinger som 15-årige, havde begået nye seksuelle grænseoverskridende handlinger 6 år senere.

Karakteristika, der er forbundet med unges seksuelt grænseoverskridende adfærd

Følgende risikofaktorer gør sig ifølge afhandlingen gældende for unge med seksuelt grænseoverskridende adfærd:

- har tidligere været udsat for fysisk mishandling
- har tidligere været udsat for seksuelle overgreb
- er vokset op i en familie med vold og ustabilitet
- har oplevet usikker tilknytning i barndommen
- har klaret sig dårligt i skolen

Det kan også være tale om unge, som kommer fra dysfunktionelle hjem, unge med følelsesmæssige og psykiske vanskeligheder, angst, depression, post traumatisk stress, unge med misbrugsproblematikker, unge som har været selvmordstruet og endeligt om unge, som har været tidlig seksuelt aktive.

De specifikke risikofaktorer for seksuel grænseoverskridende adfærd er i afhandlingen identificeret ved at sammenligne unge med seksuel grænseoverskridende adfærd dels med unge med problematisk adfærd af ikke-seksuel karakter dels med en kontrolgruppe.

De unge med seksuel grænseoverskridende adfærd var signifikant mere:

- optaget af seksuelle tanker
- kognitiv forvrængende i forhold til sex
- de rapporterede oftere accept af myter om voldtægt
- de rapporterede oftere, at deres omgangskreds ser voldelig porno

Analysen viste også, at et signifikant antal af de unge med seksuelt grænseoverskridende adfærd selv beskriver deres forældre som overbeskyttende og uden at give forældreomsorg. I analysen fortolkes det som "kontrol uden hengivenhed".

I undersøgelsen *Sexual coercion experience and sexually coercive behavior: A population study of Swedish and Norwegian male youth* var antagelsen, at drenge som havde været udsat for seksuelle overgreb var i større risiko for selv at krænke andre. Længerevarende opfølgninger viste dog, at fysisk vold er en større risikofaktor i forhold til at udvikle seksuel grænseoverskridende adfærd end det, at have været udsat for seksuelle overgreb.

Undersøgelsen *Sexually coercive behavior in male youth: Population survey of general and specific Risk Factors* viser bl.a. at unge med seksuelt grænseoverskridende adfærdsproblemer oftere lever sammen med kun en forælder, og at et signifikant antal af de unge med seksuelt

grænseoverskridende adfærd selv beskriver deres forældre som overbeskyttende og uden at give forældreomsorg. I analysen fortolkes det som "kontrol uden hengivenhed". Endvidere starter de tidligere med at indtage alkohol, drikker oftere og ryger hash eller tager hårde stoffer.

Fremgangsmåde, metode og teori

Afhandlingen opererer med 3 undersøgelsesgrupper:

1. Spørgeskemaundersøgelser om bl.a. seksuel interesse og adfærd, adfærdsproblemer og sundhed, foretaget blandt norske og svenske gymnasieelever i alderen 17-20 år:

- 1 spørgeskemaundersøgelse blandt svenske unge mænd, besvaret af i alt 1.933 personer
- 1 spørgeskemaundersøgelse blandt norske og svenske piger, besvaret af i alt 4.363 personer
- 1 spørgeskemaundersøgelse blandt norske og svenske mænd, besvaret af i alt 3.949 personer

Risikofaktorer for seksuelt grænseoverskridende adfærd er identificeret ved at sammenligne svarene fra unge med seksuelt grænseoverskridende adfærd med unge med adfærdsproblemer af ikke-seksuel karakter samt med en kontrolgruppe. Drengenes svar blev samtidig brugt til at se på sammenhængen mellem at have været udsat for seksuelle overgreb og udsætte andre for seksuelle overgreb.

2. En gennemgang af alle sager om sexforbrydelser blandt 12-17-årige unge mænd rapporteret til de sociale myndigheder i Sverige inden for 1 år. Sager fra alle myndighedskontorer i Sverige var inkluderet i undersøgelsen. I alt blev 197 sager gennemgået.

3. En opfølgning på en gruppe klinisk risikovurderede unge mænd, der som 15-årige havde begået seksuelle overgreb. Gruppen bestod af 78 unge mænd, hvoraf 39 valgte at deltage i undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 50. Afhandlingen fulgte op på disse 6 år senere for at undersøge deres sundhed, graden af social tilpasning, samt hvorvidt de igen havde udvist seksuelt grænseoverskridende adfærd/begået seksuelle overgreb.

De to undersøgelser *Sexually coercive behavior in male youth: Population survey of general and specific Risk Factors* samt *Sexual coercion experience and sexually coercive behavior: A population study of Swedish and Norwegian male youth* tager begge udgangspunkt i datamaterialet fra samme spørgeskemaundersøgelser som i afhandlingen.

Unge med seksuel grænseoverskridende adfærd defineres som unge, der har overtalt, presset eller tvunget nogen til at masturbere sig, have samleje, have oralsex eller analsex.

Perspektivering og anbefalinger

Ifølge afhandlingen er unge med seksuel grænseoverskridende adfærd er et væsentligt problem. Der er stadig store mørketal på området og stort behov for både at undersøge, hvor mange unge der udsættes for seksuelle overgreb og hvor mange unge, der har en seksuel grænseoverskridende adfærd.

Afhandlingen peger således på, at:

- professionelle har brug for mere viden om unge med seksuel grænseoverskridende adfærd, for at kunne identificere og behandle dem.
- ved at være opmærksom på specifikke risikofaktorer, øges mulighederne for at identificere seksuelt grænseoverskridende adfærd på et tidligt stadium der skal være en øget bevidsthed om og en mere kvalificeret tilgang til piger med seksuelt grænseoverskridende adfærd skal omsættes i praksis
- den kliniske praksis kan foretage risikovurderinger og på den måde blive bedre til at identificere unge, der er i høj risiko for tilbagefald i forhold til at begå nye seksuelle grænseoverskridende handlinger
- der skal gøres en indsats for at identificere de børn og unge, der er eksponeret for at blive udsat for seksuelle grænseoverskridende handlinger af andre unge.

Mere viden

SISO - Videnscenter for sociale indsatser ved vold og seksuelle overgreb mod børn (<http://www.socialstyrelsen.dk/isis>)

SISO's Inspirationskatalog til udarbejdelse af skriftligt kommunalt beredskab (<http://shop.socialstyrelsen.dk/products/seksuelle-overgreb-og-fysisk-psykisk-vold>)

www.forebygovergreb.dk (<http://www.forebygovergreb.dk/>)

www.SikkerChat.dk (<http://www.SikkerChat.dk>)

Printet: 10.06.2013

Publiceret: 16.01.2013

Sidst opdateret: 16.01.2013 kl. 15:43

Socialstyrelsen
Edisonsvej 18. 1.
5000 Odense C

Telefon: 72 42 37 00
info@socialstyrelsen.dk

EAN-nr.: 5798000354838
CVR-nr.: 26144698